

ALGEMEEN REGLEMENT VOOR HET BESTUUR VAN EEN PAROCHIE VAN DE ROOMS KATHOLIEKE KERK IN NEDERLAND

Zevende druk, augustus 2006

Inhoud

VOORWOORD

CONSIDERANS

1. ALGEMEEN DEEL *art. 1 - 16*

1.1 Begrippen *art. 1 - 10*

1.2 Betekenis Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie *art. 11 - 13*

1.3 Rechtspersoonlijkheid en structuur van de parochie *art. 14 - 16*

2. DE PASTOOR *art. 17 - 23*

3. HET KERKBESTUUR *art. 24 - 37*

3.1 Doel en taak van het kerkbestuur *art. 24*

3.2 Samenstelling van het kerkbestuur *art. 25 - 30*

3.3 Werkwijze van het kerkbestuur *art. 31 - 37*

4. DE PASTORALE RAAD (facultatief) *art. 38 - 48*

4.1 Pastorale raad *art. 48*

4.2 Parochievergadering *art. 39 - 42*

4.3 Samenstelling van de parochievergadering *art. 43 - 46*

4.4 Werkwijze van de parochievergadering *art. 47 - 48*

5. COMMISSIES OF WERKGROEPEN *art. 49 - 50*

6. VERTEGENWOORDIGING *art. 51*

7. GELDMIDDELEN *art. 52*

8. BEHEER EN REKENPLICHT *art. 53 - 60*

9. SLOTBEPALINGEN *art. 61 - 62*

Noot bij de zevende druk, augustus 2006:

Deze uitgave verschilt van de vijfde druk (1997) en zesde druk (2000) op drie onderdelen:

1. Artikel 10: nieuwe omschrijving van het begrip "pastoraal werker".
2. Artikel 57, lid 3: "f 1.000,-" is geworden: "€ 500,-".
3. Toelichting bij artikel 53 en 54: het bedrag bij vervreemding van kerkelijke goederen, waarboven verlot van de H. Stoel is vereist, is gewijzigd van f 5.000.000,- in € 2.500.000,-

4. Voorwoord bij de vijfde druk

In de vijfde druk wordt voor het eerst sinds 1988 een aantal veranderingen doorgevoerd in de tekst van het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie. In 1992 werd de Toelichting aangepast vanwege de nieuwe jurisprudentie over de externe werking van het Algemeen Reglement in het Nederlands recht.

De meeste veranderingen komen voort uit de wens tot verduidelijking van formuleringen en tot meer verwijzing naar de betreffende canones van het Wetboek van Canoniek Recht. Naar de inhoud wijzigen zij niets ten opzichte van de voorgaande druk. Na 9 jaar konden de overgangsbepalingen vervallen.

De diocesane bisschoppen willen daarnaast wijzen op twee nieuwe verplichtingen die thans in het Algemeen Reglement worden opgenomen.

De eerste betreft de reeds bestaande plicht van parochies om een inventaris voorhanden te hebben van alle eigendommen (artikel 34). Daarover wordt nu bepaald dat deze inventarislijst jaarlijks moet worden bijgesteld en in afschrift aan de bisschop toegezonden (artikel 59, lid 2). Aanscherping van deze verplichting is mede ingegeven door het toenemend aantal samenvoegingen van parochies dat in de komende jaren te voorzien is.

De tweede nieuwe verplichting bestaat erin dat een parochie voortaan tevoren de schriftelijke machtiging van de bisschop moet vragen wil een gebouw op een monumentenlijst van de burgerlijke overheid geplaatst of daarvan verwijderd kunnen worden (artikel 53, lid 1 sub i). In de praktijk worden noodzakelijke pastorale reorganisaties bemoeilijkt als een beslissing van een dergelijk belang reeds tussen de individuele parochie en de betreffende overheid genomen blijkt te zijn.

De Commissie Canonieke Vraagstukken en het Juristenberaad van de Nederlandse Bisdommen en van de Konferentie Nederlandse Religieuzen zijn wij erkentelijk voor de verstrekte adviezen bij de nieuwe druk.

Moge het vernieuwde Reglement zijn nut kunnen bewijzen voor de velen in onze Kerk die zich vaak op vrijwillige basis beschikbaar stellen voor een bestuursfunctie in de parochies van onze Kerkprovincie en bijdragen tot het vervullen van onze gezamenlijke roeping om Kerk van Christus in

onze tijd te zijn.

Utrecht, 31 januari 1997

+ Adrianus kardinaal Simonis

Voorzitter Nederlandse Bisschoppenconferentie

CONSIDERANS

De diocesane bisschoppen van de bisdommen van de Rooms-Katholieke Kerkprovincie van Nederland, overwegende:

- dat zij in de Kerk tot herders zijn aangesteld om de taken van verkondiging, heiliging en leiding geven uit te oefenen ten dienste van de Kerk en hun bisdom die hun is toevertrouwd (can. 375 § 1-2),
- dat zij derhalve de hoofdverantwoordelijken zijn voor de pastorale zorg en haar structurering in de Kerk van hun bisdom,
- dat hun in de hun toevertrouwde Kerk alle gewone, eigen en onmiddellijke macht toekomt, die voor de uitoefening van hun herderlijke taak vereist is, uitgezonderd zaken die door het recht of door een decreet van de paus aan het hoogste of een ander kerkelijk gezag voorbehouden zijn (can. 381 § 1),
- dat hun wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht toekomt om de Kerk van hun bisdom te besturen volgens het recht (can. 391 § 1),
- dat zij de eenheid van de Kerk als geheel dienen te beschermen en derhalve de gemeenschappelijke discipline van de gehele Kerk dienen te bevorderen en het onderhouden van alle kerkelijke wetten te urgeren (can. 392 § 2),
- dat de Kerk van een bisdom verdeeld dient te worden in onderscheiden delen, dat wil zeggen parochies (can. 374 § 1),
- dat zij ter behartiging van de verschillende apostolaatsvormen in hun bisdom dienen te zorgen dat in het gehele bisdom, of in zijn onderscheiden districten, alle apostolaatsvormen, met behoud van de eigen aard daarvan, onder hun leiding gecoördineerd worden (can. 394 § 1),
- dat het van belang is ter aanvulling van het universeel recht ten aanzien van het bestuur van een parochie nadere regels uit te vaardigen die uniform zijn voor alle hun toevertrouwde Kerken,
- dat in het Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland, uitgevaardigd op 14 juni 1988, op grond van de ervaringen met voornoemd Algemeen Reglement herzien moet worden, hebben besloten en stellen vast dat voor de Kerk van ieders eigen bisdom het volgende Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie van kracht zal zijn, dat zij bij deze promulgeren.

1. ALGEMEEN DEEL

N.B. De aanduiding "cf. can. ..." verwijst naar het Wetboek van Canoniek Recht 1983.

1.1 Begrippen

Artikel 1

1. Een parochie is een bepaalde gemeenschap van katholieken, in een bisdom duurzaam opgericht, waarover de herderlijke zorg, onder het gezag van een bisschop, aan een pastoor als haar eigen herder toevertrouwd wordt (cf. can. 515, § 1).

2. Een parochie is in het algemeen territoriaal bepaald en omvat alle katholieken van een bepaald gebied.

Waar nodig kunnen personele parochies worden opgericht, bepaald door ritus, de taal, de nationaliteit of op andere gronden (cf. can. 518).

Artikel 2

1. De bisschop is de kerkelijke ambtsdrager, aan wie de zorg voor een bisdom is toevertrouwd en aan wie alle gewone, eigen en onmiddellijke macht toekomt, die voor de uitoefening van zijn herderlijke taak in het hem toevertrouwde bisdom vereist is, uitgezonderd zaken die door het recht of door een decreet van de Paus aan het hoogste of ander kerkelijk gezag voorbehouden zijn (cf. can. 376 juncto can. 381 § 1).

2. De Nederlandse Bisschoppenconferentie, een door de Apostolische Stoel opgericht permanent instituut, is de vergadering van de bisschoppen van Nederland door een band van affectieve en effectieve communio met elkaar verbonden om bepaalde pastorale taken ten dienste van de christenen in hun gebied gezamenlijk uit te oefenen ter bevordering van het hogere goed, dat de Kerk de mensen aanbiedt, vooral door vormen en methoden van apostolaat, welke goed overeenkomen met omstandigheden van tijd en plaats volgens de normen van het recht (cf. can. 447 en 449, § 1).

Artikel 3

De deken is een priester, die door de bisschop is aangesteld aan het hoofd van een dekenaat en aan wie taken toekomen, die het algemeen en bijzonder kerkelijk recht hem toekennen (cf. can. 553 t/m 555).

Artikel 4

De pastoor is een priester en de eigen herder van de hem toevertrouwde parochie (cf. can. 515, § 1); hij oefent de pastorale zorg over de hem toevertrouwde gemeenschap uit onder het gezag van de bisschop, tot wiens deel aan het dienstwerk van Christus hij geroepen is, om voor die gemeenschap de verkondigingstaak, de heiligingstaak en de bestuurstaak uit te oefenen, ook met de medewerking van andere priesters of diakens en met hulp van leken, volgens het recht (cf. can. 519).

Artikel 5

De moderator is een priester die de leider is van de gemeenschappelijke parochiale activiteit en als zodanig verantwoordelijk tegenover de bisschop wanneer de pastorale zorg over een of meer parochies samen aan verschillende priesters hoofdelijk toevertrouwd is (cf. can. 517, § 1).

Artikel 6

De eindverantwoordelijke priester is een priester, die met de bevoegdheden van een pastoor leiding geeft aan de pastorale zorg, indien de bisschop deelname in de uitoefening van de pastorale zorg over een parochie heeft toevertrouwd aan een diaken of een leek of aan een gemeenschap van personen (cf. can. 517, § 2).

Artikel 7

De parochie-administrator is een priester, die door de bisschop wordt aangewezen als tijdelijke vervanger van de pastoor en als zodanig dezelfde rechten en plichten heeft van een pastoor, indien een parochie vacant wordt of de pastoor om bepaalde reden voor geruime tijd verhinderd is zijn pastorale taak in de parochie uit te oefenen (cf. can. 539-540, § 1).

Artikel 8

1. De parochievicaris -veelal genoemd de kapelaan - is een priester, die door de bisschop wordt benoemd als medewerker van de pastoor en onder diens leiding werkt in de pastorale zorg.
2. De parochievicaris kan benoemd worden voor (cf. can. 545-546-547):
  - a. de gehele parochie;
  - b. een bepaald deel van de parochie;
  - c. een bepaalde groep katholieken van de parochie;
  - d. een bepaalde pastorale taak in verschillende parochies.

Artikel 9

De diaken is een kerkelijke ambtsdrager, die als zodanig door de bisschop in de parochie is aangesteld (cf. can. 517, § 2 en can. 519).

Artikel 10

De pastoraal werker is iedere man of vrouw,

1. die een kerkelijk erkende pastoraal-theologische opleiding heeft voltooid op academisch niveau of HBO-niveau of op een andere wijze over de vereiste opleiding beschikt van gelijkwaardig niveau ter beoordeling van de bisschop en zonodig een toeleidingstraject heeft doorlopen tot een pastorale functie in het betreffende bisdom;
2. én aan wie de diocesane bisschop de kerkelijke zending heeft toevertrouwd om deel te nemen aan de uitvoering van de pastorale opdracht van de kerk in een pastorale functie;
3. én die op basis daarvan een arbeidsovereenkomst heeft gesloten met een publieke kerkelijke rechtspersoon (cfr. canon 116 CIC).

De pastoraal werker in dienst van een instelling, die niet een publieke kerkelijke rechtspersoon is, valt onder de rechtspositie voor het personeel van de betreffende instelling.

1.2 Betekenis Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie

Artikel 11

1. Het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie -afgekort ook te noemen "A.R. Parochie"- is een particuliere wet, die uniform door iedere bisschop voor zijn bisdom is vastgesteld en afgekondigd en die geldt voor iedere parochie in de bisdommen van Nederland (cf. can. 391, § 1 en can. 537).

2. Het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie geldt als het statuut van iedere parochie, waarin bestuurlijke en vermogensrechtelijke regelen zijn vastgelegd.

Artikel 12

1. Aan de bisschoppen allen gezamenlijk is voorbehouden wijzigingen en aanvullingen in dit reglement aan te brengen.

2. Aan de afzonderlijke bisschop komt toe:

- a. het nader vaststellen van regelende voorschriften, welke ter behoorlijke uitvoering of verzekering van de bepalingen van dit Algemeen Reglement zullen blijken nodig te zijn (cf. can. 1276, § 2);
- b. het treffen van alle regelingen aangaande de verdeling en besteding van inkomsten, voortvloeiende uit kerkelijke diensten in de ruimste zin van het woord en uit vermogen;
- c. het vaststellen van regelingen inzake de opbouw en instandhouding van de parochie-administratie en -registratie van katholieken (cf. can. 353, § 1);
- d. het doen van uitspraak in geschillen of twijfels omtrent de uitlegging en betekenis van de in dit Algemeen Reglement opgenomen bepalingen, echter niet in dier voege, dat de uitspraak een wijziging of aanvulling van dit reglement inhoudt.

Artikel 13

De bisschop kan regelen stellen met betrekking tot de samenwerking van een parochie in diocesaan, regionaal, dekenaal en plaatselijk verband.

1.3 Rechtspersoonlijkheid en structuur van een parochie

Artikel 14

Een parochie is een publieke kerkelijke rechtspersoon in de zin van canon 116, die krachtens een wettige oprichting van rechtswege rechtspersoonlijkheid bezit (cf. can. 515, § 3), welke ingevolge artikel 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek als zodanig is erkend naar Nederlands recht.

Artikel 15

Het oprichten, opheffen of aanmerkelijk veranderen van een parochie komt toe aan de bisschop na de priesterraad gehoord te hebben (cf. can. 515, § 2).

Artikel 16

Een parochie heeft als rechtspersoon een structuur die bestaat uit de volgende organen:

- a. de pastoor;
- b. het kerkbestuur, ook te noemen het parochiebestuur;
en voor zover door de bisschop van toepassing verklaard;
- c. de pastorale raad, die in de artikelen 39 t/m 48 ook wordt aangeduid met: "parochievergadering".

De taak en bevoegdheid, verantwoordelijkheid, samenstelling en werkwijze van deze organen worden bepaald in de hoofdstukken 2 t/m 4.

2. DE PASTOOR

Artikel 17

De pastoor wordt benoemd door de bisschop voor onbepaalde tijd, tenzij de bisschop op basis van een door de Bisschoppenconferentie vastgesteld decreet een benoeming voor bepaalde tijd nodig oordeelt (cf. can. 522).

Voor de benoeming dient de bisschop de deken te horen en een gepast onderzoek te doen, waarbij hij eventueel bepaalde priesters alsook het kerkbestuur hoort (cf. can. 524).

Artikel 18

1. Een pastoor wordt voor één parochie benoemd. Wegens bijzondere omstandigheden kan aan een pastoor de zorg over meer parochies toevertrouwd worden (cf. can. 526, § 1).
2. In dezelfde parochie mag slechts één pastoor zijn of één moderator (cf. can. 526, § 2).

Artikel 19

De pastoor draagt de pastorale zorg voor een parochie (cf. can. 515, § 1) en is bevoegd en gehouden deze uit te oefenen vanaf het moment van inbezitneming. De wijze van inbezitneming kan door de bisschop worden bepaald (cf. can. 527 § 1).

Artikel 20

De pastoor vertegenwoordigt de parochie in alle juridische aangelegenheden. Met betrekking tot vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffend (cf. can. 532), neemt hij artikel 51 in acht.

Artikel 21

1. De pastoor heeft het recht op een vergoeding van de parochie voor de vervulling van zijn ambt, welke door de bisschop wordt vastgesteld na de priesterraad gehoord te hebben (cf. can. 281 § 1).
2. De pastoor dient giften of erfstellingen, die hij in de vervulling van zijn ambt van de gelovigen ontvangt, af te staan en over te dragen aan de parochie, tenzij de gever of erflater uitdrukkelijk anders heeft kenbaar gemaakt (cf. can. 531).

Artikel 22

1. De pastoor is aan de verplichting gehouden woonachtig te zijn in een pastorie nabij de kerk; in bijzondere gevallen echter, indien een goede reden aanwezig is, kan de bisschop toestaan dat hij elders verblijft vooral in een gemeenschappelijk huis voor meerdere priesters mits in de vervulling van de parochiële taken op de voorgeschreven wijze en passend is voorzien (cf. can. 533 § 2).
2. Tenzij een ernstige reden in de weg staat, is het de pastoor toegestaan elk jaar voor vakantie ten hoogste één maand, aaneengesloten of onderbroken, uit zijn parochie afwezig te zijn; in die vakantietijd zijn niet begrepen de dagen waarop een pastoor deelneemt aan een retraite of bezinningsbijeenkomst.

Artikel 23

1. Het ambt van pastoor eindigt door:
  - a. een besluit van de bisschop inzake verplaatsing of verwijdering (cf. can. 538 § 1);
  - b. afstand door de pastoor, die door de bisschop is aanvaard (cf. can. 538 § 1);
  - c. het verstrijken van de termijn waarvoor de pastoor is benoemd (cf. can. 538 § 1 en 522).
2. Tenzij een pastoor op eigen verzoek eerder ontslag heeft gevraagd, biedt hij bij het bereiken van de leeftijd van 75 jaar aan de bisschop ontslag uit zijn ambt aan.

Na beoordeling van alle persoonlijke en plaatselijke omstandigheden beslist de bisschop of hij dit aanvaardt of juist uitstelt.

Rekening houdend met de door de Bisschoppenconferentie vastgestelde normen draagt de bisschop zorg voor een passend levensonderhoud en woongelegenheid voor degene, die ontslag krijgt (cf. can. 538 § 3).

3. HET KERKBESTUUR (parochiebestuur)

3.1. Doel en taak van het kerkbestuur

Artikel 24

1. Het kerkbestuur -ook te noemen het parochiebestuur- bestuurt de parochie voor zover het betreft het parochiaal vermogen en de zorg voor een doelmatige aanwending daarvan ten bate van de parochie, met inachtneming van het recht en van hetgeen de bisschop hierover bepaalt.

Met name behoort tot de taak van het kerkbestuur:

- a. het bestuur over de roerende en onroerende zaken, die behoren tot het parochiaal vermogen;
- b. het verwerven en ontvangen van geldelijke bijdragen van de parochianen, alsook van andere bijdragen en inkomsten ten behoeve van de parochie;
- c. het vaststellen en doen van uitgaven ten behoeve van de parochie;
- d. het verlenen van financiële medewerking aan taken, welke geacht kunnen worden te behoren tot het terrein van de parochiële zielzorg;
- e. het nakomen van verplichtingen, welke op de parochie als deel van het dekenaat, van het bisdom en van de gehele Kerk rusten;
- f. het toelaten van financiële activiteiten en behoeve van de onder d en e genoemde taken;

g. het verrichten van andere rechtshandelingen en het aangaan van overeenkomsten ten name van de parochie.

Aldus vervullen de overige leden van het kerkbestuur tevens de taak van de raad voor economische aangelegenheden ten aanzien van de pastoor zoals bepaald in canon 537 en canon 1280 van het kerkelijk wetboek.

2. Het kerkbestuur heeft voorts als taak samen met de pastorale raad/parochievergadering de pastoor, andere priester(s), diaken(s) en pastoraal werker(s) te adviseren over pastoraal beleid. De pastoor heeft de plicht ervoor te zorgen, dat het kerkbestuur deze taak naar behoren kan uitoefenen. De pastoor zorgt tijdig voor overlegging van stukken en verstrekking van informatie.

3.2 Samenstelling van het kerkbestuur

Artikel 25

1. Het kerkbestuur bestaat uit de pastoor of zijn kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger en voorts uit tenminste vier andere bestuursleden.
2. Het aantal bestuursleden wordt door de bisschop, al dan niet op verzoek van het kerkbestuur, vastgesteld of gewijzigd.

Artikel 26

1. De pastoor of zijn kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger is van rechtswege voorzitter van het kerkbestuur.
2. Een bestuurslid wordt -de parochievergadering gehoord- op voordracht van het kerkbestuur door de bisschop als vice-voorzitter benoemd. De vice-voorzitter kan op verzoek van de pastoor of diens kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger, indien deze dat nodig of gewenst vindt, de voorzitter vervangen en als zodanig kan hij de parochie vertegenwoordigen voor zover dat betrekking heeft op vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffende, met inachtneming van art. 51.

Artikel 27

1. Als bestuursleden zijn benoembaar katholieken, die uitmunten door een vast geloof, een rechtschapen levenswandel en een wijs oordeel (cf. can. 512 § 3).
2. De bestuursleden worden door de bisschop voor een periode van vier jaar benoemd en zijn slechts eenmaal terstond herbenoembaar. In uitzonderlijke gevallen kan de bisschop om redenen van algemeen belang desgevraagd voor een derde zittingstermijn van vier jaar benoemen.
3. De bisschop kan om gewichtige te zijner beoordeling staande redenen besluiten niet tot benoeming over te gaan, nadat hij met het kerkbestuur heeft overlegd en de betrokkene(n) heeft gehoord.
4. Zodra de schriftelijke benoeming door de bisschop aan de betrokkenen is medegedeeld, treden zij in functie en treden de leden van het kerkbestuur, die aan de beurt zijn om af te treden, af.
5. Bestuursleden, die de leeftijd van vijfenzeventig jaar hebben bereikt, treden af op 1 juni daaropvolgend.
6. Overigens treden bestuursleden af volgens een door het kerkbestuur opgesteld rooster.
7. Dit rooster moet zodanig worden ingericht, dat het periodiek aftreden van een of meer

bestuursleden telkenjare op de eerste juni plaats heeft en dat ieder bestuurslid met inachtneming van het bepaalde in het negende lid vier jaar na zijn benoeming aftreedt.

8. De bepaling van het voorgaande lid behoeft niet in acht te worden genomen door bestuursleden, die door de bisschop worden benoemd bij de oprichting van nieuwe parochies, in welke gevallen bij het opstellen van het rooster dient te worden gestreefd naar geleidelijk aftreden van de bestuursleden, zodanig, dat degenen die het langst in functie zijn, dan wel het oudst in leeftijd zijn het eerst voor aftreden in aanmerking komen.

9. Bij tussentijdse vacatures, alsmede bij vacatures tengevolge van het bereiken van de vijfenzeventigjarige leeftijd, treedt het nieuw benoemde bestuurslid wat betreft de beurt van het aftreden volgens het rooster in plaats van zijn voorganger.

10. Het kerkbestuur draagt er zorg voor dat, zodra het aantal bestuursleden veranderen mocht, in het rooster van aftreden de nodig geworden wijzigingen worden aangebracht.

11. Bij iedere aftreding of vacature zal het kerkbestuur bij openbare kennisgeving de parochianen in de gelegenheid stellen kandidaten voor te dragen of -wanneer een parochievergadering op grond van artikel 39 is ingesteld- aan de parochievergadering verzoeken, aan het kerkbestuur een voordracht te doen van zo mogelijk twee kandidaten.

12. Door het kerkbestuur wordt ter zake van het periodiek aftreden of het aftreden wegens het bereiken van de vijfenzeventigjarige leeftijd, uiterlijk op de eerste april voorafgaand aan de datum van aftreden en overigens binnen een maand na de datum van de openbare kennisgeving als in het vorige lid bedoeld, aan de bisschop een gemotiveerde voordracht van twee kandidaten ingezonden voor het te benoemen lid.

13. De voorzitter zal zorg dragen, dat van de benoeming van een bestuurslid en van de samenstelling van het kerkbestuur aan de parochianen mededeling wordt gedaan.

14. Bij aanvaarding van zijn functie belooft het bestuurslid tegenover de pastoor of diens kerkrechtelijke plaatsvervanger dat hij een goed en trouw beheer zal voeren. Daar waar de bisschop dat bepaald heeft zal het bestuurslid een eed afleggen tegenover de deken, dat hij een goed en trouw beheer zal voeren (cf. can. 1283, n 1).

Artikel 28

Als lid van het kerkbestuur kunnen niet benoemd worden:

- a. zij, die niet in de parochie woonachtig zijn, tenzij de bisschop om reden van algemeen belang hiervan ontheffing verleent;
- b. zij, die niet in het volle bezit van hun burgerlijke rechten zijn;
- c. echtgenoten, bloedverwanten en aanverwanten van een lid van het kerkbestuur tot en met de graad van bloedverwantschap tussen neven c.q. nichten;
- d. zij, die door het kerkbestuur in loondienst zijn aangesteld, en zij, die leveringen van goederen en betaalde diensten ten behoeve van de parochie verrichten.

Artikel 29

Wanneer het kerkbestuur bij enige aftreding of vacature verzuimt binnen drie maanden na het ontstaan der vacature een voordracht van kandidaten bij de bisschop in te dienen, is deze bevoegd zelfstandig in iedere vacature te voorzien.

Artikel 30

- 1 . Een bestuurslid kan op zijn verzoek worden ontslagen door de bisschop, nadat het kerkbestuur en eventueel het betrokken bestuurslid aangaande dat verzoek is gehoord.
2. De bisschop kan om gewichtige, te zijner beoordeling staande redenen, een bestuurslid uit zijn functie ontslaan, of ook het bestaande kerkbestuur in zijn geheel ontbinden, nadat in beide gevallen een volledig onderzoek der feiten heeft plaats gehad en de betrokkenen in hun belang zijn gehoord.
3. Wanneer het bestaande kerkbestuur wordt ontbonden regelt de bisschop - na de parochievergadering, indien ingesteld ingevolge artikel 39, gehoord te hebben- de vervulling van de ontstane vacatures en kan hij maatregelen treffen in verband met de omstandigheden.

3.3 Werkwijze van het kerkbestuur

Artikel 31

- 1 . Het kerkbestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of tenminste twee bestuursleden zulks nodig oordelen. In dit laatste geval is de voorzitter verplicht het kerkbestuur binnen 14 dagen na ontvangst van het verzoek bijeen te roepen.
2. De voorzitter roept de vergadering bijeen.
3. De voorzitter kan ten behoeve van het intern functioneren van het kerkbestuur bepaalde taken opdragen aan de vice-voorzitter.

Artikel 32

Het kerkbestuur benoemt uit zijn midden een secretaris en een penningmeester.

Artikel 33

- 1 . Alle besluiten worden genomen door de meerderheid van de aanwezige leden.
2. In een vergadering, waarin niet meer dan de helft van de leden aanwezig is, kunnen geen geldige besluiten genomen worden.
3. In dringende omstandigheden kunnen ook buiten de vergadering schriftelijke besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen van alle bestuursleden.
4. Alle stemmingen geschieden mondeling, tenzij een der aanwezigen schriftelijke stemming verlangt.
5. Bij staking van stemmen over zaken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen; bij staking van stemmen over personen beslist het lot.
6. Onder verantwoordelijkheid van de secretaris van het kerkbestuur worden van het verhandelde in elke vergadering notulen gehouden. Deze notulen zullen in de eerstvolgende vergadering van het kerkbestuur worden vastgesteld en getekend door de voorzitter en de secretaris en worden bewaard in het archief van de parochie.
7. Van schriftelijk genomen besluiten wordt in de eerstvolgende vergadering melding gemaakt; zij worden in de notulen van de vergadering opgenomen.

Artikel 34

Het kerkbestuur draagt zorg, dat er steeds een volledig opgemaakte en bijgehouden inventaris voorhanden is van alle onder zijn beheer staande roerende zaken van bijzondere waarde (cf. can. 1283, nn 2-3).

Artikel 35

1. De pastoor, de overige leden van het kerkbestuur, alsook andere priester(s), diaken(s), pastoraal werker(s) dienen in respect voor ieders verantwoordelijkheid samen te werken in de behartiging van het algemeen beleid en bestuur van de parochie.

Indien deze samenwerking naar de mening van de pastoor of van het kerkbestuur verstoord is dient door één van beiden of door beiden gezamenlijk in der minne een oplossing te worden nagestreefd. Daarbij worden de standpunten over en weer schriftelijk gemotiveerd. Indien dat niet tot een oplossing leidt leggen de pastoor en het kerkbestuur afzonderlijk dan wel gezamenlijk het geschil schriftelijk aan de bisschop voor.

2. Indien besluiten van het kerkbestuur in strijd zijn met de kerkelijke wetten of met het algemeen belang van de parochie of van het bisdom, kan de bisschop deze besluiten vernietigen of de uitvoering daarvan opschorten.

Artikel 36

Andere dan de pastoor of zijn plaatsvervanger in de parochie werkzame priester(s), diaken(s) en pastoraal werker(s) kunnen met adviserende stem de vergaderingen van het kerkbestuur bijwonen, tenzij het kerkbestuur met opgave van redenen anders besluit.

Artikel 37

Het kerkbestuur is bevoegd voor de gewone werkwijze en de nodig geoordeelde regelen en voorschriften een huishoudelijk reglement vast te stellen, dat geen bepalingen mag bevatten in strijd met dit Algemeen Reglement.

4. DE PASTORALE RAAD (facultatief)

4.1 Pastorale raad

Artikel 38

1. Indien naar het oordeel van de diocesane bisschop, na de priesterraad gehoord te hebben, het geschikt voorkomt, dient in elke parochie een pastorale raad opgericht te worden, waarvan de pastoor de leiding heeft en waarin christengelovigen samen met hen die krachtens hun ambt in de parochie deelhebben aan de pastorale zorg, aan de behartiging van de pastorale activiteiten hun hulp verlenen (cf. can. 536, § 1).

2. De pastorale raad bezit slechts raadgevende stem en valt onder de door de diocesane bisschop vastgestelde normen (cf. can. 536 § 2).

4.2 Parochievergadering

Artikel 39

1. De bisschop kan op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de pastoor en de overige leden van het kerkbestuur besluiten dat in een parochie een pastorale raad wordt opgericht, welke wordt aangeduid met de term "parochievergadering" om in samenwerking met het kerkbestuur samen met de pastoor, andere priester(s), diaken(s) en pastoraal werker(s) het pastoraal beleid en de parochie-activiteiten te bevorderen (cf. can. 536 § 1).

).2. Indien de bisschop besloten heeft tot instelling van zulk een parochievergadering, wordt deze geregeerd door de artikelen 40 t/m48.

Artikel 40

1. De parochievergadering heeft als taak:

a. de pastoor, andere priester(s), diaken(s) en pastoraal werker(s) te adviseren over het pastoraal beleid;

b. samen met de pastoor, andere priester(s), diaken(s) en pastoraal werkers het eigen aandeel, dat de christengelovigen in de zending van de kerk hebben, te erkennen en te bevorderen (cf. can. 529 § 2);

c. het voordragen van kandidaten voor het kerkbestuur overeenkomstig artikel 27;

d. in overleg met het kerkbestuur de algemene beleidslijnen uit te zetten inzake het bestuur van het parochiaal vermogen en de doelmatige aanwending daarvan ten bate van de parochie. Met name heeft de parochievergadering daarbij tot taak:

- het adviseren over de begroting en de rekening en verantwoording, die door het kerkbestuur overeenkomstig artikel 55 en 56 aan de bisschop ter goedkeuring worden voorgelegd;

- het adviseren aan het kerkbestuur over het doen van uitgaven, die niet op de goedgekeurde begroting voorkomen of de daarvoor toegestane bedragen overschrijden overeenkomstig artikel 55;

- het adviseren van het kerkbestuur voor daden, die de grenzen van het gewone beheer te buiten gaan overeenkomstig artikel 53.

2. De pastoor c.q. het kerkbestuur heeft de plicht ervoor zorg te dragen dat de parochievergadering haar rechten en plichten op grond van het eerste lid naar behoren kan uitoefenen. De pastoor c.q. het kerkbestuur zorgt tijdig voor overlegging van stukken en verstrekking van informatie.

3. Als het kerkbestuur wil afwijken van een advies, overleg of voordracht bedoeld in het eerste lid is het kerkbestuur gehouden tevoren overleg te voeren met de parochievergadering.

Artikel 41

De pastoor, de overige leden van het kerkbestuur, alsook andere priester(s), diaken(s), pastoraal werker(s) en de andere leden van de parochievergadering dienen in respect voor ieders verantwoordelijkheid samen te werken in de behartiging van het algemeen beleid en bestuur van de parochie.

Indien deze samenwerking naar de mening van de pastoor of van het kerkbestuur verstoord is dient door één van beiden of door beiden gezamenlijk in der minne een oplossing te worden nagestreefd.

Daarbij worden de standpunten over en weer schriftelijk gemotiveerd. Indien dat niet tot een

oplossing leidt leggen de pastoor en het kerkbestuur afzonderlijk dan wel gezamenlijk het geschil schriftelijk aan de bisschop voor.

Artikel 42

De parochievergadering is bevoegd voor de gewone werkwijze van de parochievergadering en de daarvoor nodig geoordeelde regelen en voorschriften een huishoudelijk reglement vast te stellen, dat geen bepalingen mag bevatten in strijd met dit Algemeen Reglement.

4.3 Samenstelling van de parochievergadering

Artikel 43

De parochievergadering bestaat uit tenminste 10 benoemde leden. Het aantal leden wordt door de bisschop, al dan niet op verzoek van de parochievergadering, vastgesteld of gewijzigd.

Artikel 44

1. Als leden van de parochievergadering zijn benoembaar katholieken, die uitmunten door een vast geloof, een rechtschapen levenswandel en een wijs oordeel (cf. can. 512 § 3).
2. De leden van de parochievergadering worden gekozen uit de parochie, waarbij een vertegenwoordiging van de gehele geloofsgemeenschap moet worden nagestreefd. Van rechtswege zijn de pastoor, andere priester(s), diakens en pastoraal werker(s) van de parochie lid van de parochievergadering.
3. De gekozen leden van de parochievergadering worden schriftelijk aan de bisschop voorgedragen.
4. De bisschop kan om gewichtige, te zijner beoordeling staande redenen besluiten niet tot benoeming over te gaan, nadat hij met de parochievergadering heeft overlegd en de betrokkene(n) heeft gehoord.
5. Zodra de schriftelijke benoeming door de bisschop aan betrokkenen is medegedeeld, treden zij in functie en treden de leden van de parochievergadering, die aan de beurt zijn om af te treden af.
6. Het kerkbestuur zal zorg dragen dat van de benoeming van de nieuwe leden van de parochievergadering aan de parochianen mededeling wordt gedaan.
7. De leden van de parochievergadering worden gekozen en benoemd voor vier jaar en treden af volgens een door de parochievergadering opgesteld rooster. Dit rooster moet zodanig worden ingericht, dat het periodiek aftreden van de helft van de parochievergadering om de twee jaar op de eerste juni plaats vindt en dat ieder lid van de parochievergadering vier jaar na zijn benoeming aftreedt.

Artikel 45

1. De wijze van samenstelling van de parochievergadering bij de periodieke vacatures geschiedt overeenkomstig het tweede of derde lid van dit artikel of krachtens een reglement, dat door de bisschop moet worden goedgekeurd.
2. a. Om de twee jaar in april stelt de parochievergadering een voordracht op van personen, die 18

jaar of ouder zijn, en die aan de bisschop ter benoeming worden voorgedragen.

b. Het kerkbestuur kan de voordracht voorbereiden.

c. Leden van de parochievergadering kunnen slechts eenmaal terstond worden herbenoemd.

d. In de eerstvolgende weekendiensten na de benoeming wordt de nieuwe samenstelling van de parochievergadering bekend gemaakt.

3. a. Om de twee jaar wordt op twee weekeinden in april aan iedere parochiaan, die 18 jaar of ouder is, de gelegenheid gegeven om anderen en zichzelf kandidaat te stellen voor de parochievergadering. Het kerkbestuur zal er voordien zorg voor dragen dat aan de gehele parochiegemeenschap kennis wordt gegeven van deze mogelijkheid tot kandidaatstelling.

b. Een kandidaatstelling moet bevatten de naam, voornaam, leeftijd en het adres van de kandidaat en moet worden ondertekend door tenminste vijf parochianen, die 18 jaar of ouder zijn, alsmede door de kandidaat ten bewijze dat hij een eventuele verkiezing zal aanvaarden.

c. Kandidaatstellingen worden ingediend bij het kerkbestuur.

d. Het kerkbestuur maakt de kandidatenlijst zo duidelijk mogelijk bekend.

e. In het derde weekend vindt de verkiezing plaats op een door het kerkbestuur aangegeven plaats, waar parochianen, die 18 jaar of ouder zijn, één stembiljet kunnen ontvangen, indien zij hun naam en adres inschrijven op een daarvoor bestemde lijst.

f. Iedereen, die stemt, kan op ten hoogste 2 personen van de kandidatenlijst stemmen.

Stembiljetten, waarbij op meer personen stemmen zijn uitgebracht, zijn ongeldig.

g. Als stemcommissie fungeren drie personen, die door het kerkbestuur worden benoemd en die geen kandidaat zijn voor de parochievergadering.

h. De kandidaten, waarop het grootste aantal stemmen is uitgebracht, worden gekozen verklaard en aan de bisschop ter benoeming voorgedragen. Bij staking van stemmen beslist het lot.

4. Bij tussentijdse vacatures kiest de parochievergadering in haar eerstvolgende vergadering een nieuw lid, dat aan de bisschop ter benoeming wordt voorgedragen. Het nieuwe lid treedt wat de beurt van aftreden volgens het rooster betreft in de plaats van zijn voorganger.

5. Wanneer de parochievergadering bij enige aftreding of vacature verzuimt binnen drie maanden na het ontstaan der vacature een voordracht van kandidaten bij de bisschop in te dienen, is deze bevoegd in iedere vacature te voorzien.

Artikel 46

1. Een lid van de parochievergadering kan op zijn verzoek door de bisschop worden ontslagen, nadat hij is gehoord door het kerkbestuur.

2. De bisschop kan om gewichtige, te zijner beoordeling staande redenen, een lid van de parochievergadering uit zijn functie ontslaan, of ook de bestaande parochievergadering in haar geheel ontbinden, nadat in beide gevallen een volledig onderzoek der feiten heeft plaats gehad en de betrokkenen in hun belang zijn gehoord.

3. Wanneer de bestaande parochievergadering wordt ontbonden regelt de bisschop -na het kerkbestuur gehoord te hebben- de vervulling van de ontstane vacatures en kan hij maatregelen nemen in verband met de omstandigheden.

4.4 Werkwijze van de parochievergadering

Artikel 47

1. De parochievergadering komt tenminste vier keer per jaar bijeen en voorts zo dikwijls als het kerkbestuur of tenminste twee leden van de parochievergadering, die dit schriftelijk en onder opgave van redenen aan het bestuur te kennen geven, zulks nodig oordelen. In het laatste geval is het kerkbestuur verplicht om de parochievergadering binnen dertig dagen na ontvangst van het verzoek bijeen te roepen.
2. De parochievergadering wordt bijeengeroepen door de voorzitter. De convocatie en de agenda van de parochievergadering moeten tenminste 10 dagen voor de dag van de vergadering zijn verzonden.
3. De voorzitter van het kerkbestuur is voorzitter en lid van de parochievergadering. De vice-voorzitter en secretaris van het kerkbestuur vervullen deze functies ook in de parochievergadering, waarbij in overleg met de parochievergadering de vice-voorzitter de voorzitter kan vervangen op grond van artikel 26, 2e lid juncto artikel 31, 3e lid.4. Een lid van het kerkbestuur, dat geen lid is van de parochievergadering, neemt deel aan de parochievergadering en heeft een adviserende stem.

Artikel 48

1. Alle besluiten worden genomen door de meerderheid van de aanwezige leden van de parochievergadering.
2. In een vergadering, waarin niet meer dan de helft der leden aanwezig is, kunnen geen geldige besluiten genomen worden. De voorzitter is alsdan bevoegd om binnen veertien dagen een parochievergadering bijeen te roepen, waarin geldige besluiten kunnen worden genomen ongeacht het aantal aanwezige leden.
3. In dringende omstandigheden, zulks ter beoordeling van de voorzitter kunnen ook buiten de vergadering geldige besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen van alle leden van de parochievergadering.
4. Alle stemmingen geschieden mondeling, tenzij een der aanwezigen schriftelijke stemming verlangt.
5. Bij staking van stemmen over zaken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen; bij staking van stemmen over personen beslist het lot.
6. Onder verantwoordelijkheid van de secretaris van de parochievergadering worden van het verhandelde in elke vergadering notulen gehouden, welke in de eerstvolgende vergadering worden vastgesteld en getekend door de voorzitter en de secretaris.
7. Van schriftelijk genomen besluiten wordt in de eerstvolgende vergadering melding gemaakt; zij worden in de notulen van deze vergadering opgenomen.

5. COMMISSIES OF WERKGROEPEN

Artikel 49

1. Het kerkbestuur kan al dan niet uit zijn midden commissies benoemen, waaraan het een gedeelte

van zijn taak opdraagt.

2. Het kerkbestuur kan werkgroepen in het leven roepen met een bepaalde opdracht, die betrekking heeft op eigen taken van het kerkbestuur en onder verantwoordelijkheid van het kerkbestuur wordt uitgevoerd.

3. Het kerkbestuur kan bij de instelling van een commissie of werkgroep nadere voorschriften geven over de samenstelling en werkwijze.

4. Het kerkbestuur kan een commissie of werkgroep opheffen.

Artikel 50

Het kerkbestuur kan zich laten bijstaan door deskundigen, die daartoe de vergadering van het kerkbestuur kunnen bijwonen.

6. VERTEGENWOORDIGING

Artikel 51

1. De parochie wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd, voor zover dit betrekking heeft op vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffende: ofwel door de pastoor-voorzitter (of diens kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger) en de secretaris en wel tezamen; ofwel door de vice-voorzitter, zijnde de gemachtigde conform art. 26 lid 2, en de secretaris, en wel tezamen; ofwel door hun kerkrechtelijk daartoe aangewezen plaatsvervangers, en wel tezamen.

2. Zij tekenen de officiële stukken van het kerkbestuur.

7. GELDMIDDELEN

Artikel 52

De geldmiddelen van de parochie bestaan uit:

1. het vermogen van de parochie;
2. bijdragen van de parochianen;
3. subsidies, bijdragen, giften, erfstellingen en legaten;
4. andere baten.

8. BEHEER EN REKENPLICHT

Artikel 53 (cf. can. 1281, § 1-3)

1. Het kerkbestuur heeft een voorafgaande schriftelijke machtiging nodig van de bisschop voor daden, die de grenzen van het gewone beheer te buiten gaan, met name voor:

- a. wijziging in de bestemming van het vermogen;
- b. het aannemen of verwerpen van erfstellingen, legaten, schenkingen met een last (cf. can. 1267, § 2) of fundaties, alsmede het doen van schenkingen;
- c. het verkrijgen, vervreemden, hypothecair belasten, in pacht of huur geven, in gebruik of bruikleen geven van registergoederen of het vestigen van beperkte rechten, alsmede het aangaan van andere

overeenkomsten, die bezwarend zijn voor de parochie;

d. het verstrekken en aangaan van geldleningen;

e. het vervreemden, verpanden, in bruikleen geven of op welke wijze ook aan hun bestemming onttrekken van voorwerpen van kunst en wetenschap, geschiedkundige gedenkstukken of andere roerende zaken van bijzondere waarde;

f. het oprichten, afbreken, verbouwen of van bestemming veranderen van tot het vermogen van de parochie behorende gebouwen en van kerkmeubelen van bijzondere waarde, alsmede het verrichten van buitengewone herstellingen;

g. het aanleggen, uitbreiden en sluiten van begraafplaatsen en columbaria;

h. het voeren van processen als eiser, het opdragen van geschillen aan de beslissing van scheidsgerichten en het aangaan van dadingen (cf. can. 1288);

i. het verzoeken tot plaatsing c.q. afvoering dan wel het al dan niet instemmen met een (voorgenomen) besluit tot plaatsing c.q. afvoering van een gebouw of ander eigendom van de parochie op een monumentenlijst van een burgerlijke overheid.

2. Wanneer de parochie als verweerder in een rechtsgeding betrokken wordt maakt het kerkbestuur daarvan onmiddellijk schriftelijk melding aan de bisschop.

Artikel 54

1. Voor de aanstelling van personeel in dienst van de parochie is een voorafgaande schriftelijke machtiging van de bisschop nodig, waarbij de behoefte aan personeel en de voorwaarden van de rechtspositie ter beoordeling staan van de bisschop. De aanstelling komt tot stand door ondertekening van het contract tussen de parochie en de werknemer.

2. De werkzaamheden, de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden worden geregeld door het kerkbestuur met inachtneming van de daarvoor door de bisschop vastgestelde regelingen.

3. Voor zover het betreft kerkelijke diensten staat het personeel onder het gezag van de pastoor of zijn kerkrechtelijke aangewezen plaatsvervanger.

Artikel 55 (cf. can. 392, § 2)

1. Het dienstjaar van de parochie valt samen met het kalenderjaar.

2. Jaarlijks uiterlijk vóór de eerste november maakt het kerkbestuur volgens een door de bisschop vast te stellen model de begroting op van alle inkomsten en uitgaven voor het volgende dienstjaar en zendt haar vóór de eerste december, vergezeld van de nodige bescheiden en toelichting, ter goedkeuring aan de bisschop (cf. can. 1284, § 3).

3. Na verkregen goedkeuring strekt de begroting tot grondslag van het geldelijk beheer over het betrokken dienstjaar.

4. Zonder bijzondere machtiging van de bisschop worden geen uitgaven, die niet op de goedgekeurde begroting staan, gedaan, noch de daarvoor toegestane bedragen overschreden.

Artikel 56 (cf. can. 1287, § 1 en can. 392, § 2)

1. Het kerkbestuur doet jaarlijks vóór de eerste mei aan de bisschop rekening en verantwoording van zijn beheer over het afgelopen dienstjaar door overlegging van de rekening en verantwoording van alle inkomsten en uitgaven en van een balans van alle bezittingen en schulden bij het einde van

het dienstjaar volgens de door de bisschop vast te stellen modellen (cf. can. 1284, § 2, n 8).

2. Het kerkbestuur zal deze jaarstukken doen controleren door een registeraccountant òf na voorafgaande bisschoppelijke goedkeuring door een accountant-administratie-consulent òf door een door de bisschop na overleg met de Raad voor Economische Aangelegenheden aangewezen of toegelaten instantie.

3. De overeenkomstig het vorige lid gecontroleerde jaarstukken worden aan de bisschop ter goedkeuring toegezonden.

4. De goedkeuring van de rekening en verantwoording strekt het kerkbestuur tot décharge voor zijn beheer over het afgelopen dienstjaar.

Artikel 57

1. De penningmeester is belast met het innen der ontvangsten, het verlenen van kwijting en het doen der uitgaven, het behoorlijk bijhouden van de financiële administratie en het aanleggen en bijhouden van zodanige registers, als voor een juist beheer door het kerkbestuur nodig wordt geoordeeld.

2. De penningmeester geeft het kerkbestuur kennis wanneer schuldenaren in betaling nalatig zijn.

3. De penningmeester betaalt geen rekeningen boven € 500,-, tenzij deze door minstens een ander lid van het kerkbestuur zijn gefiatteerd.

4. Van de door hem voor de parochie ontvangen bedragen en gedane uitgaven doet hij jaarlijks rekening en verantwoording aan het kerkbestuur vóór de eerste april van het jaar, volgend op dat waarop die rekening betrekking heeft.

Artikel 58

1. De oprichting door of vanwege de parochie van een aparte burgerlijke rechtspersoon is niet geoorloofd voor taken, die volgens het algemeen en particulier kerkelijk recht tot de verantwoordelijkheid behoren van de pastoor en/of het kerkbestuur, dan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de bisschop.

2. Het kerkbestuur zorgt voor het afzonderlijke beheer der fondsen, die volgens de stichtingsbrieven niet met die van enige andere rekening mogen worden verenigd.

Artikel 59

1. Het kerkbestuur heeft te allen tijde het recht om inzage te nemen van de kas, de boeken en bewijsstukken van de penningmeester; deze is verplicht alle gevraagde inlichtingen en ophelderingen over zijn geldelijk beheer te verschaffen.

2. Het kerkbestuur draagt er zorg voor dat de inventaris, opgemaakt overeenkomstig artikel 34, jaarlijks wordt bijgesteld en telkens in afschrift aan de bisschop wordt toegezonden (cf. can. 1283).

Artikel 60 (cf. can. 1287, § 2)

Jaarlijks wordt op een door het kerkbestuur te bepalen wijze een beknopt verslag van de rekening en verantwoording over het afgelopen dienstjaar aan de parochianen uitgebracht. Ook de begroting wordt te hunner kennis gebracht.

9. SLOTBEPALINGEN

Artikel 61

De bijkerken, kapellen of bedehuizen, alsook rectoraten, die een eigen bestuur hebben, worden geregeerd door hun eigen reglementen, bij gebreke waarvan de bisschop het onderhavige reglement verbindend kan verklaren.

Artikel 62

Dit reglement kan worden aangehaald onder de naam:

"Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie" (ARBP) en treedt in werking op 1 januari 1989.

Met de dag van het in werking treden van dit Algemeen Reglement houdt het bestaande reglement op van kracht te zijn.

Vastgesteld door de diocesane Bisschoppen op 14 juni 1988.

Gewijzigd op 15 juni 1992, 8 oktober 1996 en 9 mei 2006

A.J. Simonis, Aartsbisschop van Utrecht

F.J.M. Wiertz, bisschop van Roermond

A.H. van Luyn s.d.b, bisschop van Rotterdam

M.P.M. Muskens, bisschop van Breda

J.M. Punt, bisschop van Haarlem

A.L.M. Hurkmans, bisschop van 's-Hertogenbosch

W.J. Eijk, bisschop van Groningen

Toelichting bij het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland.

1. Inleiding

Sinds het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in Nederland in 1853 kenden de bisdommen eigen diocesane reglementen voor de kerkbesturen.

Op 16 augustus 1967 werd voor de gehele kerkprovincie het Algemeen Reglement voor de parochiale kerkbesturen vastgesteld, dat op 1 januari 1968 in werking trad.

Op 22 juli 1970 werden artikel 6 (aanstelling personeel in dienst van de parochie) en artikel 24, 2e en 3e lid (controle jaarstukken) gewijzigd.

Op 11 december 1973 werd een belangrijke aanvulling in de vorm van artikelen 28 t/m 47 goedgekeurd en werd de naam van dit reglement gewijzigd in het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Deze aanvulling hield verband met de parochieraden, die zich naast kerkbesturen ontwikkelden. Hierdoor werd een nauwere band mogelijk tussen parochieraden en kerkbesturen. Dit herzien Algemeen Reglement trad op 1 januari 1974 in werking.

Op 9 november 1976 werden artikel 24, 2e lid (nadere precisering controle jaarstukken) en artikel 32, 3 lid (pastor-lid van het parochiebestuur) gewijzigd.

Op 3 november 1978 werd aan het Algemeen Reglement van 1973 een geheel nieuwe indeling gegeven, hetgeen de duidelijkheid en de hanteerbaarheid ten goede kwam. Het trad op 1 januari 1979 in werking en heeft tot op heden gegolden.

Op 18 juni 1985 vond de laatste wijziging plaats van het Algemeen Reglement (art. 7, lid 1 over de herbenoembaarheid van leden van het kerkbestuur).

Sinds het Algemeen Reglement van 1974 is het mogelijk dat een parochie bestuurd wordt ofwel door een kerkbestuur ofwel door een parochiebestuur en een parochievergadering. De taak van het kerkbestuur volgens het bestaande Algemeen Reglement betrof het bestuur en de vertegenwoordiging van de parochie ter zake van het parochiaal vermogen; het parochiebestuur had - in samenspel met de parochievergadering - ook deze taak, maar daarenboven het adviseren van priester(s) en pastoraal werker(s) over het pastoraal beleid.

In enkele bisdommen is sinds 1974 een groot aantal parochies overgegaan op de bestuursvorm parochievergadering-parochiebestuur.

Het nieuwe Kerkelijk Wetboek van 1983 bevat bepalingen ter zake van de bevoegdheden van de pastoor in het bestuur van de parochie. Aan die bepalingen diende het Algemeen Reglement van 1979 te worden aangepast.

2. Algemeen

Het Nieuwe Kerkelijk Wetboek om 1983 omschrijft de parochie als een gemeenschap van christengelovigen en als zodanig ook als een zelfstandige rechtspersoon binnen het bisdom.

De pastoor als kerkelijke ambtsdrager staat dan niet geïsoleerd, maar functioneert met zijn eigen

pastorale taken en bevoegdheden te midden van deze geloofsgemeenschap, echter ook met de opdracht om het eigen aandeel van de christengelovigen in de zending van de Kerk te erkennen en te bevorderen (vgl. de Canones 519 en 529 § 2) en een beroep te doen op hun medewerking (canon 776).

Om deze nieuwe ontwikkelingen, die steunen op het Tweede Vaticaans Concilie, en de in ons land gegroeide gewoontes en regelingen op elkaar af te stemmen, hebben de bisschoppen besloten het Algemeen Reglement voor het bestuur van de parochie opnieuw aan te passen. Het is goed er bij deze gelegenheid op te wijzen, dat de totale werkelijkheid van onze Nederlandse parochies en van elke plaatselijke parochie afzonderlijk nooit geheel te vangen is in een Algemeen Reglement of statuut; vooreerst omdat het bij een parochie in de eerste plaats gaat om een gemeenschap van christengelovigen, die elkaar dienen te ondersteunen in hun geloof en ook dienstbaar willen zijn naar buiten toe; vervolgens, omdat men aangewezen is op mensen en situaties ter plaatse. Parochies nemen echter ook als rechtspersoon deel aan het maatschappelijk verkeer.

Daarbij is het van belang, dat duidelijk vaststaat hoe de besluitvorming op vermogensrechtelijk gebied in de parochie tot stand komt en wie de parochie rechtsgeldig kunnen vertegenwoordigen. Dit wordt vastgelegd in een reglement of statuut. De bepalingen in het nieuwe Kerkelijk Wetboek, die betrekking hebben op het bestuur van een parochie in vermogensrechtelijke zin hebben een aanpassing van het Algemeen Reglement nodig gemaakt. De algemene intentie bij alle betrokkenen dient te zijn om in respect voor elkaar en met erkenning van elkaars rechten, verantwoordelijkheden en taken steeds te streven naar de grootst mogelijke effectieve samenwerking op alle terreinen van het parochiële leven, mede om gezamenlijk toekomstige ontwikkelingen te kunnen opvangen.

3. De betekenis van het Algemeen Reglement naar kerkelijk en burgerlijk recht

Als particulier recht kan het Algemeen Reglement een nadere uitwerking van en aanvulling op het algemeen recht van het Kerkelijk Wetboek geven en zelfs bepalingen voor zaken, die door het algemeen recht niet geregeld zijn.

Daarbij speelt altijd een interpretatievraag, nl. of het algemeen recht beperkt bedoeld is of ruim uitgelegd en aangevuld mag worden. Dit speelt bijvoorbeeld bij can. 532 (vertegenwoordigingsbevoegdheid van de pastoor).

Naar Nederlands recht is kerkelijk recht een vorm van privaatrecht. Wel wordt het als een bijzondere vorm en bron van recht erkend.

Zo zijn kerkelijke rechtspersonen - dus opgericht en erkend volgens kerkelijk recht - ook naar Nederlands recht een rechtspersoon (art. 2 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek).

Deze kerkelijke rechtspersonen - parochies, maar ook bisdom, instituten van gewijd leven en sociëteiten van apostolisch leven - worden "geregeerd door hun eigen statuut, voor zover dit niet in strijd is met de wet", d.w.z. met de dwingende Nederlandse wet, waarvan men dus niet mag afwijken.

Het Algemeen Reglement vormt de statuten van de rechtspersoon parochie. Zij zijn vergelijkbaar met

statuten van een vereniging of stichting. Alleen wordt het Algemeen Reglement door de kerkelijke wetgever - in casu de bisschop/de gezamenlijke bisschoppen - vastgesteld voor iedere parochie in Nederland.

Daardoor wordt een uniformiteit bereikt, die de duidelijkheid en rechtszekerheid bevordert. Statuten van een rechtspersoon geven in het kort een omschrijving van het doel, maar richten zich vooral op de structuur, de organisatie en de bevoegdheden van de rechtspersoon en haar organen. Daarom zijn statuten vooral het raam of kader, waarbinnen de bepaling van beleid en de realisatie van activiteiten plaatsvinden. Inhoudelijke ontwikkelingen en keuzen behoren eigenlijk geen onderwerp van statuten te zijn, maar moeten wel binnen de grenzen van de statuten plaatsvinden. Dit kan soms ook leiden tot een statutenwijziging.

Hetzelfde geldt voor het Algemeen Reglement. Ook het Algemeen Reglement beperkt zich tot de bestuurlijke structuur en organisatie en de vermogensrechtelijke aspecten. Het Algemeen Reglement als zodanig heeft geen pastoraal-inhoudelijke opdracht. Ook voor het Algemeen Reglement geldt dat het niet in strijd mag zijn met algemeen kerkelijk en Nederlands recht, voor zover dat van dwingend karakter is.

Daarin ligt nu juist ook de grote beperking om het Algemeen Reglement geheel en al aan te passen aan de Nederlandse situatie en wensen, zoals die in parochies leven.

Het Algemeen Reglement vormt de statuten van de lokale kerkgemeenschap, maar ook belangrijk zijn de inhoudelijke beleidsdocumenten, die de leidraad voor het functioneren vormen.

Daarom heeft het Algemeen Reglement weliswaar een onmisbaar, maar beperkt belang voor de parochie in haar betekenis van een gemeenschap van christengelovigen.

4. Hoofdpijnen van de wijziging van het Algemeen Reglement 1988

Uitgangspunt voor de wijziging van het Algemeen Reglement is het Kerkelijk Wetboek van 1983, de bepalingen van Hoofdstuk VI "Parochies, pastoors en parochievicarissen" van Boek II: Volk Gods. Daarin heeft binnen de parochie als gemeenschap de pastoor een centrale plaats, als ambtsdrager en als aanspreekbaar bestuurder.

Eenzelfde centrale figuur ziet men bij de bisschop in zijn bisdom.

De pastoor wordt in ieder geval bijgestaan door een adviescollege voor economische aangelegenheden. Voorts is het mogelijk dat een adviesorgaan voor pastorale aangelegenheden in het leven wordt geroepen.

Dit principiële uitgangspunt is in de wijzigingsvoorstellen van het Algemeen Reglement geplaatst in de bestaande regelingen en gewoonten, die in Nederland voor parochies gelden. Daardoor is een groot aantal bepalingen gehandhaafd, voor zover deze niet in strijd met het dwingend recht zijn.

Dit komt in hoofdzaak tot uitdrukking in de volgende punten:

a. Voor zover het gaat om zaken, die niet het ambt in strikte zin betreffen, is er sprake van collegiaal bestuur van een parochie. De pastoor is lid van het bestuur van de parochie. Evenzo wordt de

vertegenwoordigingsbevoegdheid in juridische zaken op vermogensrechtelijk terrein niet uitsluitend door de pastoor, maar tezamen met een ander bestuurslid uitgeoefend.

b. De pastorale raad, die ingevolge can. 536 kan worden ingesteld, heeft naast zijn taak naar algemeen kerkelijk recht, als parochievergadering volgens het Algemeen Reglement ook bevoegdheden inzake de bestuurssamenstelling en op vermogensrechtelijk terrein.

c. Als raad voor economische aangelegenheden, die volgens can. 537 moet worden ingesteld, fungeert het bestuur van de parochie. Dit bestuur heeft ook andere bevoegdheden dan die aan de raad volgens algemeen recht toekomen.

Als grondmotief voor dit aanvullend recht kan men noemen de uitdrukkelijke wens om de samenhang van pastoraal en voorwaardenscheppend beleid te handhaven. Die samenhang, die in 1974 mogelijk is geworden, wordt prijsgegeven, wanneer men de pastorale raad en de raad voor economische aangelegenheden als afzonderlijke adviescolleges van de pastoor gaat reglementeren. In het behoud van die samenhang blijkt dat er sprake is van een wezenlijke continuïteit met het Algemeen Reglement 1974.

De parochiestructuur kent aldus in ieder geval twee en eventueel drie organen:

- de pastoor;
- het kerkbestuur, ook te noemen het parochiebestuur;
- de pastorale raad of, als bijzondere vorm daarvan, de parochievergadering (facultatief).

Bij verschillende gelegenheden is de suggestie gedaan om de samenhang van pastoraal en voorwaardenscheppend beleid zowel in het kerkbestuur als in de pastorale raad/parochievergadering in dezelfde mate te formuleren door hen dezelfde bevoegdheden te geven.

Zowel kerkrechtelijk als bestuurlijk is het ongewenst om aan beide organen dezelfde dubbele bevoegdheden toe te kennen.

Kerkrechtelijk ligt het niet in de lijn om de pastorale raad meer dan adviserende bevoegdheden te geven. Ook bestuurlijk is het ongewenst, omdat men in feite twee gelijke bestuursorganen zou scheppen, die elkaar kunnen blokkeren. Ook historisch is dit nooit de bedoeling geweest. Het Algemeen Reglement van 1974 beoogde de juridisch tot parochievergadering omgevormde parochieraden vanuit hun pastorale hoofdtaken te betrekken bij het vermogensrechtelijk beheer en hen daarin ook zeggenschap te geven (zie artikel 3, 2e lid-oud).

Tenslotte is het nuttig te wijzen op de belangrijkste wijzigingen:

a. Nieuw zijn de begripsomschrijvingen in de artikelen 1 t/m 10. Het is goed erop te wijzen, dat onder de algemene begrippen ook de pastoraal werker uitdrukkelijk genoemd wordt.

b. Nieuw zijn de artikelen 17 t/m 23 over de pastoor. Dit werd wenselijk geacht om zijn positie als orgaan van de rechtspersoon te verduidelijken, maar ook om de verantwoordelijkheden op rechtspositioneel en dus op vermogensrechtelijk terrein vast te leggen. Niet alleen voor de medebestuurders, maar ook voor derden kan dit nuttig zijn.

c. Nieuw zijn ook de artikelen 26, 2e lid en 31, 3e lid inzake de vice-voorzitter. Juist ook vanwege de praktische bezwaren ten aanzien van het voorzitterschap van de pastoor zijn de benoeming en de bevoegdheden van de vice-voorzitter uitvoeriger geregeld dan gebruikelijk is.

Als regel wordt een vice-voorzitter door het bestuur uit zijn midden gekozen. In het vervolg moet hij ook als zodanig door de bisschop worden benoemd.

Uitdrukkelijk is aangegeven dat de vice-voorzitter de parochie kan vertegenwoordigen op vermogensrechtelijk terrein, op verzoek van de pastoor of diens kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger. Dit geschiedt door een schriftelijke volmachtverlening.

Afgezien van de naam en de juridische vorm betekent dit dat inhoudelijk geen wijzigingen in het functioneren binnen het kerkbestuur behoeven op te treden. Nu èn in de toekomst is beslissend in hoeverre samenwerking met en vertrouwen in elkaar zich ontwikkelen om vruchtbaar leiding te geven aan een parochiegemeenschap.

d. Nieuw is artikel 38, waarin de diocesane bisschop kan besluiten na de priesterraad gehoord te hebben, om in elke parochie van zijn bisdom een pastorale raad in te stellen. De parochievergadering wordt een bijzondere vorm van een pastorale raad, waarvoor de artikelen 39 t/m 48 van toepassing zijn. De bevoegdheden van de parochievergadering hebben een wijziging ondergaan (artikel 40).

Het voorstel tot deze wijziging was gebaseerd op de volgende gronden:

- Als pastorale raad komt aan de parochievergadering een adviserende bevoegdheid toe (can. 536). Als de raad een medebeslissende bevoegdheid toekomt, zou hij feitelijk en juridisch als een tweede raad voor economische aangelegenheden kunnen worden beschouwd.

- In de praktijk komt het voor dat zo'n medebeslissende bevoegdheid tot een bestuurlijke impasse leidt, omdat de parochievergadering haar goedkeuring weigert. Mede gezien het vereiste van een bisschoppelijke goedkeuring wordt zo'n goedkeuring van de parochievergadering als te zwaar ervaren.

Om iedere schijn van vrijblijvendheid te vermijden is uitdrukkelijk bepaald, dat de pastoor en het kerkbestuur de plicht hebben ervoor te zorgen, dat de parochievergadering haar taken naar behoren kan uitvoeren. Indien het kerkbestuur wil afwijken van een advies van de parochievergadering is het verplicht om met de parochievergadering tevoren in overleg te treden.

e. Nieuw is artikel 58, 1e lid, waarin wordt bepaald dat het zonder bisschoppelijke toestemming niet geoorloofd is aparte rechtspersonen in het leven te roepen voor taken, die eigen zijn aan het pastoorsambt of aan het kerkbestuur.

f. Het nieuwe Algemeen Reglement eindigt met overgangsbepalingen (artikel 61 t/m 65).

Voor de praktijk hoeft er eigenlijk weinig te veranderen, wanneer de pastoor of diens kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger de vice-voorzitter verzoekt de voorzitter te vervangen en als zodanig de parochie ter zake van het vermogensrechtelijke beheer te vertegenwoordigen.

Dit moet wel schriftelijk in een volmacht worden vastgelegd. Een model-volmacht is als bijlage in dit Algemeen Reglement opgenomen.

5. Artikelsgewijze toelichting

- Artikel 1 t/m 10

In deze artikelen worden begrippen gegeven, die het nieuwe Kerkelijk Wetboek geeft. Men zal de gehanteerde begrippen moeten verstaan in het kader van dit Algemeen Reglement. Hier en ook elders wordt verwezen naar de betreffende canones door de afkorting "cf. can. ....". Zo kan de volledige tekst worden nagezien in het nieuwe Kerkelijk Wetboek, waarvan een Nederlandse vertaling verschenen is (Wetboek van Canoniek Recht, Latijns-Nederlandse Uitgave 1987 LICAP CV-Brussel; Gooi & Sticht Hilversum, 2e druk 1996).

Voortaan zal men zich moeten houden aan de nieuwe begrippen. Zo bestaat de functie-aanduiding van "deservitor" niet meer.

- Artikel 5

De functie van moderator valt niet vanzelfsprekend samen met die van teamleider.

- Artikel 6

Het betreft hier gevallen, waarin vanwege een tekort aan priesters een dergelijke voorziening naar het oordeel van de bisschop noodzakelijk is.

- Artikel 10

Het begrip "pastoraal werker" is hetzelfde, dat voorkomt in de rechtspositie voor pastoraal werkers in de bisdommen Breda, Groningen, Haarlem, 's-Hertogenbosch, Rotterdam en Utrecht. Ieder diocesane bisschop bepaalt zelf de voorwaarden van erkenning en van aanstelling.

- Artikel 11, 2e lid

Hier wordt bepaald dat het Algemeen Reglement geldt "als statuut van iedere parochie". Dit betekent dat het Reglement juridisch en feitelijk de statuten vormt van deze rechtspersoon. Deze kerkrechtelijke regeling voor deze kerkelijke rechtspersoon is naar Nederlands recht volledig erkend.

Artikel 2, 2e lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt namelijk dat kerkgenootschappen en hun zelfstandige onderdelen (bijvoorbeeld parochies) rechtspersoonlijkheid bezitten en "geregeerde worden door hun eigen statuut, voor zover dit niet in strijd is met de wet".

- Artikel 14

Zie ook artikel 11, 2e lid.

- Artikel 17 t/m 23

Het Kerkelijk Wetboek geeft een groot aantal regels over de pastoor. IN het kader van dit Algemeen Reglement zijn alleen die voorschriften aangegeven inzake die taken en verantwoordelijkheden, die betrekking hebben op de relatie tot kerkbestuur en parochievergadering en/of van economisch-vermogensrechtelijke aard zij.

- Artikel 20

Dit artikel komt overeen met de plaats, die de pastoor volgens het Kerkelijk Wetboek in de parochie als geheel inneemt. De verwijzing naar artikel 51, wanneer het betreft vertegenwoordiging m.b.t. vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffend, is van groot belang voor het kerkbestuur. Op dat terrein berust de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de parochie niet uitsluitend bij de pastoor, maar bij de voorzitter (pastoor) en de secretaris tezamen of hun kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervangers tezamen. Het voorzitterschap van de pastoor kan, indien deze dat nodig of gewenst acht, worden opgedragen aan de vice-voorzitter van het kerkbestuur (zie artikel 26). In een dergelijke situatie wordt de parochie, wanneer het gaat om vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffend, vertegenwoordigd door de vice-voorzitter en de secretaris tezamen of hun kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervangers tezamen. Zie ook de toelichting bij artikel 26.

- Artikel 21, lid 2

Wanneer een ander dan de pastoor parochiële taken verricht, geldt ook voor deze het hier gegeven voorschrift.

- Artikel 24

lid 1

In dit artikel wordt aan de kerkrechtelijke raad voor economische aangelegenheden (canon 537) nadere inhoud gegeven. Aangesloten is bij het in onze kerkprovincie sinds 1853 ingevoerde kerkbestuur, dat als bestuurscollege beslissingen neemt ten aanzien van vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffend, binnen de daarvoor gestelde regels. Op deze wijze is gebruik gemaakt van de mogelijkheid die canon 1279 § 1 biedt om het in ons land niet bekende eenhoofdig bestuur (van de pastoor) via particulier recht aan te vullen tot een meerhoofdig bestuurscollege. Het Algemeen Reglement spreekt derhalve niet van een raad voor economische aangelegenheden, maar van een kerkbestuur waarvan leken-leden tevens de taak van de raad voor economische aangelegenheden vervullen.

lid 2

Door dit artikel krijgt het kerkbestuur tot taak het adviseren van de priester(s), diaken(s) en pastoraal werker(s) over het pastoraal beleid.

Wanneer in de parochie een pastorale raad/parochievergadering is ingesteld (volgens artikel 38 of 39) dienen het kerkbestuur en de pastorale raad/parochievergadering in goede samenwerking hun adviserende bevoegdheid m.b.t. het pastoraal beleid uit te oefenen.

Zorgvuldigheid in het onderling samenwerken van de pastoor, het kerkbestuur en de pastorale raad/parochievergadering is geboden (zie artikel 40, lid 2 en 3 en artikel 47, lid 4).

- Artikel 26

Volgens het Kerkelijk Wetboek is de pastoor de bestuurder van de parochie. Hem is in het bestuur van de goederen van de parochie een raad voor economische aangelegenheden behulpzaam. Uitdrukkelijk bepaalt canon 532 dat de pastoor de parochie in alle juridische aangelegenheden vertegenwoordigt. Deze bepaling verhindert, dat een leek uit het kerkbestuur zonder meer het voorzitterschap van dat bestuur kan uitoefenen. Zo de pastoor enkel gewoon bestuurslid zijn zonder de functie van voorzitter, dan komt dienst canonicrechtelijke positie onvoldoende tot uitdrukking. Uit de praktijk blijkt dat in veel gevallen een leek voorzitter was. Aan het ene en aan andere komt lid 2 van dit artikel tegemoet. Het kerkbestuur kent in het vervolg naast de pastoor-voorzitter altijd door een bisschop als zodanig benoemde vice-voorzitter. Indien de pastoor-voorzitter of diens kerkrechtelijk aangewezen plaatsvervanger het nodig of gewenst vindt, kan hij de vice-voorzitter formeel machtigen hem als voorzitter van het kerkbestuur te vervangen.

Dit machtigingsbesluit dient schriftelijk te worden vastgelegd, en mede de duur van de vervanging te vermelden. De vice-voorzitter kan de pastoor dan op niet-pastorale gebieden volledig vervangen, en dus de parochie vertegenwoordigen te zamen met de secretaris overeenkomstig artikel 51. Zie ook de toelichting bij artikel 20.

Een model-volmacht is als bijlage in dit Algemeen Reglement opgenomen.

- Artikel 27

lid 2

In de praktijk roept dit artikel weleens bezwaren op, omdat daardoor verdienstelijke bestuurders het bestuur moeten vertalen.

De betekenis van dit artikel is gelegen in het waarborgen van een regelmatige doorstroming in het kerkbestuur, waardoor de betrokkenheid en weerspiegeling van opvattingen en wensen van de parochiegemeenschap bevorderd kunnen worden.

Alleen bij wijze van hoge uitzondering kan de bisschop op grond van een gemotiveerd verzoek een derde zittingstermijn toestaan.

Dit zal zelden voorkomen, omdat een ander beleid de strekking van dit artikel zou ondergraven. Ook zou het niet toestaan van een derde zittingstermijn dan gemakkelijk als willekeurig en onbillijk worden ervaren.

lid 4

Het bestuurslidmaatschap duurt vier jaar. Soms ontstaat vertraging in de aanwijzing van een opvolger. Men houdt pas op bestuurslid te zijn als zijn/haar opvolg(st)er benoemd is en derhalve niet altijd exact vier jaar gerekend vanaf de datum van (her)benoeming.

Indien bij enige aftreding niet binnen drie maanden een voordracht bij de bisschop is ingediend, kan deze zelfstandig in de vacature voorzien (zie artikel 29 en voor wat de parochievergadering betreft artikel 45, lid 5).

lid 12

Onder een gemotiveerde voordracht wordt niet alleen verstaan de vermelding, dat de voorgedragen kandidaat voldoende deskundigheid bezit, maar ook dat duidelijk blijkt dat de voordracht van de parochievergadering (indien bestaand) al dan niet gevolgd is en zo niet, om welke redenen.

- Artikel 28

In dit artikel wordt een aantal categorieën genoemd van personen die niet benoembaar zijn omdat zij een hoedanigheid hebben of in een nieuwe relatie staat tot de parochie, welke onverenigbaar is met of ongewenst voor het lidmaatschap van een kerkbestuur. Uiteraard geldt deze bepaling niet alleen voor personen die zouden benoemd kunnen worden, maar óók voor hen die reeds lid zijn van het kerkbestuur.

In de praktijk is dit met name van belang voor de sub d genoemde groep.

Het is niet aanvaardbaar dat een lid van het kerkbestuur in loondienst wordt aangesteld, of leveringen of diensten verricht, omdat daardoor een te nauwe betrokkenheid of het gevaar van vermenging van werkzaamheden en belangen kan optreden.

- Artikel 30, lid 1

In alle gevallen buiten de periodieke aftreding moet de bisschop schriftelijk ontslag verlenen, indien het bestuurslid zelf wil aftreden. Deze regel beoogt de noodzakelijke communicatie tussen de bisschop en de parochie te bevorderen, waardoor de zuiverheid van bestuurlijke verhoudingen en kennis van motieven tot aftreden worden gewaarborgd.

- Artikel 31, lid 3

Het is mogelijk dat de pastoor-voorzitter niet formeel wordt vervangen door de vice-voorzitter van het kerkbestuur overeenkomstig artikel 26, maar toch binnen het kerkbestuur bijv. de feitelijke leiding van de vergadering opdraagt aan de vice-voorzitter. Deze vice-voorzitter zal op grond van zijn specifieke kwaliteiten aan de bisschop ter benoeming tot vice-voorzitter zijn voorgedragen. Juist door deze bijzondere benoeming door de bisschop ligt het voor de hand om aan dat bestuurslid de in dit lid bedoelde taken op te dragen.

- Artikel 38 en 39

Artikel 38 bevat de bepaling van het Kerkelijke Wetboek (canon 536) dat de bisschop in elke parochie van zijn bisdom een pastorale raad kan voorschrijven nadat hij de priesterraad daarover heeft gehoord.

De pastorale raad heeft t.a.v. de pastoor een raadgevende stem voor wat betreft het deelhebben aan de pastorale zorg en de behartiging van de pastorale activiteiten. De wijze van samenstelling, benoeming en zittingsduur van de leden wordt geregeld in een door de bisschop voor zijn bisdom vast te stellen reglement voor de pastorale raden.

De parochievergadering van artikel 39 is een bijzondere voor de Nederlandse Kerkprovincie uitgewerkte vorm van de pastorale raad die zo nauw mogelijk aansluit aan de bestaande parochievergaderingen volgens het Algemeen Reglement van 1979. Indien de pastoor en de overige leden van het kerkbestuur erom gemotiveerd verzoeken kan de bisschop besluiten dat in een parochie een pastorale raad wordt opgericht, welke "parochievergadering" wordt genoemd. De parochievergadering onderscheidt zich behalve in de wijze van totstandkoming ook hierin van de pastorale raad, dat de regeling van haar samenstelling, benoeming en zittingsduur van de leden en taakomschrijving niet per bisdom wordt vastgesteld, maar door de bisschoppen gezamenlijk en wel in de artikelen 39 t/m 48 van het Algemeen Reglement.

Bovendien krijgt de parochievergadering in artikel 40 een aantal taken toebedeeld die haar werkzaamheden buiten het strikt pastorale terrein doen uitstrekken.

- Artikel 40

In dit artikel worden de taken van de parochievergadering opgesomd.

Het voordragen van kandidaten voor de vacatures in het kerkbestuur (lid 1 sub c) vereist grote zorgvuldigheid ten opzichte van de personen in kwestie. Voorkomen moet worden dat de wijze waarop de kandidaatstelling door de parochievergadering wordt uitgevoerd, mensen ervan weerhoudt om zich als kandidaat te melden.

Van groot belang is de verplichting, die lid 2 oplegt aan de pastoor (in verband met de advisering over het pastoraal beleid) en het kerkbestuur om te waarborgen, dat de parochievergadering haar taken naar behoren kan uitvoeren. Dat betekent dat de parochievergadering steeds tijdig van de benodigde gegevens moet worden voorzien. Zie ook de toelichting bij artikel 24, lid 2.

- Artikel 43

In het totaal aantal leden van 10 van de parochievergadering zijn de pastoor, en eventuele andere priester(s); diaken(s) en pastoraal werker(s) begrepen.

- Artikel 44

In het tweede lid is vastgelegd dat een vertegenwoordiging van de gehele plaatselijke gemeenschap moet worden nagestreefd bij de samenstelling van de parochievergadering.

Dit streven naar een behoorlijke vertegenwoordiging moet leidraad zijn bij de in artikel 45, 2e en 3e lid aangegeven wijzen van samenstelling van de parochievergadering, maar ook bij reglementen zoals bedoeld in het 1e lid van artikel 45.

Daarom is het van belang dat de gehele parochiegemeenschap niet alleen geïnformeerd wordt over de leden van de parochievergadering en parochiebestuur, maar ook van de mogelijkheid zich kandidaat te stellen voor deze organen.

Voor wat betreft lid 5 wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 27, lid 4.

- Artikel 45

De praktijk heeft geleerd dat de samenstelling van de parochievergadering op verschillende wijzen kan geschieden, waarbij de plaatselijke situatie bepalend is. Daarom opent het eerste lid van dit artikel de mogelijkheid dat in plaats van de wijze van samenstelling overeenkomstig het tweede of derde lid de parochie zelf een reglement opstelt voor de wijzen van samenstelling. De bisschop moet dit reglement schriftelijk goedkeuren, waardoor zo'n reglement een rechtsgeldig bestanddeel van de juridische positie van de parochie wordt.

Bij de verlening van de bisschoppelijke goedkeuring van zo'n reglement zal er in het bijzonder op worden toegezien, dat het reglement niet al te ingewikkeld en situatie gebonden is.

Lid 2 van dit artikel maakt het mogelijk de parochievergadering tot stand te brengen door de zittende parochievergadering zelf een voordracht te laten opstellen. Ook hierbij geldt uiteraard, dat een vertegenwoordiging van de gehele geloofsgemeenschap moet worden nagestreefd (artikel 44, lid 2). Om het gevaar te voorkomen, dat de parochievergadering haar nieuwe leden uit een te beperkte kring aantrekt, is bepaald, dat de leden van de parochievergadering, die op deze wijze zijn benoemd, slechts eenmaal terstond herbenoemd kunnen worden. Indien een parochievergadering is samengesteld overeenkomstig lid 1 en lid 3 zijn de leden steeds terstond herbenoembaar. Bij de geheel open kandidaatstelling en verkiezing van leden van de parochievergadering, zoals lid 3 omschrijft, is de procedure zelf reeds een waarborg, dat de leden van de parochievergadering een goede weerspiegeling zijn van de parochiegemeenschap.

- Artikel 46

Dit artikel is analoog aan artikel 30 (zie toelichting aldaar). Indien een lid van de parochievergadering tussentijds om ontslag verzoekt wordt hem dat door de bisschop verleend, nadat vaststaat dat het kerkbestuur het betreffende lid van de parochievergadering heeft gehoord. Deze bepaling komt voort uit het gewicht, dat aan de verantwoordelijkheid van een lid van de parochievergadering moet worden toegekend, door de persoonlijke benoeming door de bisschop.

- Artikel 47 lid 3 en 4

De voorzitter van het kerkbestuur is altijd lid van de parochievergadering (zie artikel 44, lid 2). De overige leden van het kerkbestuur zijn niet zonder meer lid van de parochievergadering. Daar is een

afzonderlijke benoeming voor nodig. Leden van het kerkbestuur die geen lid zijn van de parochievergadering hebben wel toegang tot de parochievergadering met een adviserende stem. De vice-voorzitter en de secretaris van het kerkbestuur vervullen deze functies ook voor de parochievergadering maar zijn niet ipso facto lid van de parochievergadering. Op grond van artikel 31, lid 3 kan bijv. de gespreksleiding van de parochievergadering door de voorzitter worden overgelaten aan de vice-voorzitter.

Door de vervulling van de functies van (vice-)voorzitter en secretaris in het kerkbestuur en in de parochievergadering wordt een garantie voor een goede onderlinge communicatie geschapen. De belasting van de secretaris kan worden ondervangen door bijvoorbeeld voor de notulering een ander in te schakelen.

Een goede communicatie tussen het kerkbestuur en de parochievergadering is van wezenlijk belang voor de goede behartiging van de taken van beide organen.

- Artikel 49

Zowel commissies als werkgroepen functioneren onder verantwoordelijkheid van het kerkbestuur. Een commissie kan als gedelegeerde een gedeelte van haar taak van het kerkbestuur uitoefenen. Zij is daarbij gebonden aan de haar gegeven opdracht en uiteraard ook aan de regels en taken, die voor het kerkbestuur zelf gelden, resp. aan hem zijn opgedragen.

In de praktijk kan bijv. een financiële commissie veel financiële en materiële kwesties behartigen en daardoor de bestuursvergaderingen meer ruimte bieden om aan pastorale zaken aandacht te besteden.

Overigens zullen de commissies en werkgroepen in overleg met de parochievergadering worden ingesteld, gezien haar adviserende taak.

- Artikel 51

Zie de toelichting op de artikelen 20 en 26.

- Artikel 53 en 54

In het Nederlands recht wordt aangenomen dat het statuut van een kerkelijke rechtspersoon (het Algemeen Reglement is als zodanig te beschouwen) externe werking heeft ten opzichte van derden. Dat betekent dat voor een derde, die met de parochie een van de in deze artikelen genoemde rechtshandelingen wil plegen, het Algemeen Reglement volledig geldt, met name de beperking van de handelingsbevoegdheid van het kerkbestuur in deze gevallen. Zou de vereiste goedkeuring van de bisschop niet verkregen zijn, dan is het kerkbestuur onbevoegd tot handelen en kan de nietigheid van de rechtshandeling worden ingeroepen. Alleen indien een aan de bisschop toerekenbare schijn van goedkeuring is gewekt kan de nietigheid niet worden ingeroepen. Deze theorie van de externe werking van het statuut van kerkelijke rechtspersonen is bevestigd in een arrest van het Hof 's-Hertogenbosch van 8 juli 1991. (NJ 1992, nr 89). In een geval als hier bedoeld eist een zorgvuldige handelwijze van het kerkbestuur:

- a. het Algemene Reglement voor het bestuur van een parochie aan de kandidaat-contractant ter beschikking te stellen, zodra men met deze in contact treedt;
- b. te zorgen voor een spoedige aanvraag van de bisschoppelijke machtiging voor de betreffende rechtshandeling;
- c. afspraken enkel te maken onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de bisschoppelijke machtiging zal worden verkregen.

Tijdens onderhandelingen moet men zich onthouden van definitieve afspraken of toezeggingen -ook mondeling- indien niet tevoren het bestuur van de parochie in een vergadering een besluit heeft genomen en de bisschoppelijke machtiging nog niet is verkregen.

Indien een beheer wordt gevoerd of handelingen worden gesteld zonder dat de daarvoor vereiste bisschoppelijke goedkeuring is verleend, is de parochie -overeenkomstig canon 1291 C.I.C.- weliswaar extern, d.w.z. tegenover de derde met wie is gehandeld, niet gebonden, doch kan het bestuur aansprakelijk worden gesteld. Deze aansprakelijkheid gaat zover, dat de bestuursleden ook persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld indien er sprake is van kwade trouw.

Voor vervreemding van kerkelijke goederen boven het bedrag van € 2.500.000,-- of die krachtens gelofte aan de kerk geschonken zijn of uit artistiek of historisch oogpunt kostbaar zijn is bovendien het verlot van de H. Stoel vereist. Dit bedrag is door de Congregatie voor de Bisschoppen op 23 mei 2001 voor het laatst vastgesteld (Prot. No.73/85)).

- Artikel 53, lid 1 sub h

Het zal duidelijk zijn dat bisschoppelijke machtiging niet vereist is als men zich wendt tot het Bisschoppelijk Scheidsgerecht.

- Artikel 56, lid 2

De formulering van artikel 56, 2e lid is gebaseerd op de bestaande praktijk van de controle van de parochieadministratie, welke door of namens de bisschoppen is goedgekeurd. Gelet op het toezicht van het bisdom op de jaarrekening van iedere parochie kan zowel controle door een registeraccountant als ook door accountantsadministratie-consulenten en door de bisschop aangewezen of toegelaten instanties plaatsvinden. Door formulering wordt controle door een registeraccountant zonder meer toegestaan. Alleen na voorafgaand overleg met het bisdom wordt een andere vorm van controle toegestaan.

- Artikel 58

Het eerste lid van dit artikel is nieuw en komt voort uit de praktijk, waarin blijkt dat men soms stichtingen opricht of wil oprichten, die eigen taken van pastoor en/of kerkbestuur als doelstelling hebben. Hierdoor dreigt niet alleen een aantasting van de kerkrechtelijk bepaalde vorm van

behartiging van de taken van pastoor en kerkbestuur, maar ook kunnen financiële middelen afgezonderd of aangetrokken worden, waarover de zeggenschap en controle volgens kerkelijk recht ontbreekt. Niet ondenkbaar is dat oneigenlijk gebruik zou kunnen plaatsvinden.

Tenslotte zou op de financiële meelevendheid van de parochianen een te zwaar beroep kunnen worden gedaan ten koste van andere prioriteiten.

Het tweede lid heeft betrekking op niet-zelfstandige fondsen, die wel afzonderlijk beheerd worden, maar niet over eigen rechtspersoonlijkheid beschikken. Deze vallen echter onder kerkelijke zeggenschap en controle.

- *Artikel 59, lid 2*

Het belang van een volledige en actuele inventaris wordt sterker naarmate fusies van parochies toenemen dan wel het bestuur regelmatig van samenstelling wisselt. Daarnaast is het belang gelegen in het feit dat onduidelijkheid omtrent de eigendom van inventarisgoederen wordt uitgebannen.

6. Slotopmerking

Interpretatievragen over het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie kunnen worden voorgelegd aan het Juridisch Secretariaat van de R.K. Kerkprovincie in Nederland, Postbus 13049, 3507 LA Utrecht.

Vastgesteld door de diocesane Bisschoppen op 14 juni 1988

Gewijzigd op 15 juni 1992, 8 oktober 1996 en 9 mei 2006

A.J. Simonis, Aartsbisschop van Utrecht

F.J.M. Wiertz, bisschop van Roermond

A.H. van Luyn s.d.b, bisschop van Rotterdam

M.P.M. Muskens, bisschop van Breda

J.M. Punt, bisschop van Haarlem

A.L.M. Hurkmans, bisschop van 's-Hertogenbosch

W.J. Eijk, bisschop van Groningen

BIJLAGE

Model-volmachtverlening aan de vice-voorzitter

Ondergetekende, ...

pastoor van de parochie ..... te .....

en als zodanig deze parochie volgens het algemeen kerkelijk recht vertegenwoordigend in alle juridische aangelegenheden, echter voor zover deze betrekking hebben op vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffend, deze parochie als voorzitter vertegenwoordigen tezamen met de secretaris van het kerkbestuur op grond van de artikelen 20 en 51 van het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland;

verklaart - het kerkbestuur gehoord - bij deze last en volmacht te geven

aan .....

wonende ..... te .....

in zijn hoedanigheid van vice-voorzitter van het kerkbestuur van bovengenoemde parochie, welke blijkt uit de benoemingsbrief van de bisschop van

..... d.d. ....,

om voor de duur van diens vice-voorzitterschap alle bevoegdheden uit te oefenen die aan de pastoor op grond van het kerkelijk recht toekomen voor zover die betrekking hebben op vermogensrechtelijke handelingen de parochie betreffend, daarmee in zijn plaats het voorzitterschap van het kerkbestuur uitoefenend, alles binnen de grenzen en met inachtneming van alle ter zake geldende bepalingen van genoemd Algemeen Reglement.

Deze volmacht eindigt:

- a. bij overlijden van de volmachtgever;
- b. bij ontslag van de volmachtgever als pastoor;
- c. bij overlijden van de gevolmachtigde;
- d. bij ontslag van de gevolmachtigde als vice-voorzitter van het kerkbestuur;
- e. indien de volmachtgever tussentijds met redenen omkleed de volmacht intrekt.

Het kerkbestuur van bovengenoemde parochie, alsmede de bisschop van

.....
ontvangen een afschrift van deze volmacht.

Aldus gegeven ..... op .....

....., pastoor-volmachtgever.

Getekend voor akkoord door de gevolmachtigde: .....

....., vice-voorzitter ..... (datum)